

Nr 246.

Av herr **Andersson** i Knäppinge, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående bibehållande av den vissa socknar å Öland tillkommande rätt till utsyning av ved och virke från Böda kronopark.

Ifrån äldre tider hava tio av Ölands nordligaste socknar genom s. k. utsyning utfått ved och virke från Böda kronopark. Denna servitutsrätt torde hava sin naturliga förklaring däruti, att då stora sträckor av Öland saknade skog, måtte befolkningen få sina virkesbehov tillgodosedda från befintliga kronoallmänningar eller, som de i början av 1800-talet ansågos, som kronans jaktparker. Huru denna befolknings rätt med avseende på tillgången av ved och virke så småningom sedan år 1813 förlorat denna rätt framgår av följande utdrag ur kungl. brev:

Nåd. instruktionen den $\frac{6}{5}$ 1813 för kommitterade till utmarkernas fördelning på Öland § 2 förordnar, att Böda skogsallmänning, skall från delningen undantagas, avskiljas och rörläggas till innevånarnes på ön gagn, vilka av skog vore i behov och vilka ägde rätt att begära och efter tillgång erhålla utsyning.

Nåd. brevet den $\frac{29}{10}$ 1816 fastställer och stadfäster den undantagna och avrösade kronoallmänningen Böda, som blivit till de tio socknarne i norra motet upplåttna, för att för närvarande därstädes åtnjuta nyttjanderätt.

Nåd. brevet den $\frac{18}{1}$ 1825 stadgar bland annat, att som villkor för erhållande av utsyning från kronans allmänning å Öland skall ansökningen bifogas bevis om fullgjord, i nämnda nåd. brev ålagd planteringskyldighet för utsyningstagare, utan vilken fullgjord plantering, något virkesunderstöd icke erhålles från kronoallmänningen.

Kungl. kammarkollegium har den $\frac{6}{3}$ 1833 i underdånigt utlåtande yttrat, att Böda skog å norra udden av Öland av ålder innehaft samma natur och egenskap med övriga på Öland befintliga allmänningsskogar,

Bihang till Riksdagens protokoll 1914. 4 saml. 114 häft. (Nr 215—217.)

vilka likasom landet i allmänhet varit ansedda för kronans »gehäg eller park».

Nåd. brevet den $23\frac{3}{4}$ 1836 har Kungl. Maj:t funnit ostridigt att Böda skog är av kronoparks natur samt beslutat att: Böda kronopark skall för kronans räkning bibehållas och förordnat: att hemmanen i Böda, Högby, Källa, Pärnsås, Föra, Löth, Alböke, Egby, Köping och Bred-sättra socknar, vilka hittills erhållit utsynning, skola som hittills mot lämplig betalning årligen erhålla 8 lass pr hemman och att för varje utsynat lass skall till skogsplanteringskassan erläggas 8 sk. banko av utsynningstagaren.

Vid denna bestämmelse behölls utsyningsrätten och användes även flitigt av befolkningen, till dess genom nåd. brev den $6\frac{1}{11}$ 1891 samma utsyningsrätt bibehölls för en 5-års period, men priset på ved och virke ökades till 24 sk. banko pr lass, således tredubblades.

Utsyningsrätten har genom kungl. brev vidare förnyats för varje 5-års period efter den tiden, men villkoren för utfäendet av utsynning har väsentligt försvårats, och ved och virkespriserna hava satts i jämn-höjd med vad kronan kan få å vanliga skogsförsäljningar. Således är, praktiskt taget, utsyningsrätten indragen om den än formellt finnes kvar. Detta bevisas även därigenom, att ingen nu i regel använder sig av denna rätt.

Medgivnas måste dock att denna inskränkning från kronans sida är till stort men för den, ofta i mindre goda ekonomiska förhållanden varande öbefolkningen, som genom detta tvingas att från fastlandet skaffa det mesta av sitt ved och virkesbehov. Det synes mig vara rätt att en ö som Öland skulle få behålla de naturtillgångar där finnas inom eget område till ortens behov och utveckling i första hand och att vad däröver kan finnas i tillgångar av produkter, må exporteras.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida icke den, sedan äldre tider, norra Ölands skogsfattiga socknar tillkommande utsyningsrätt, från Böda kronopark, må fortfarande till denna befolknings nytta och fördel utgå.

Stockholm den 3 februari 1914.

Pehr Aug. Andersson.